

Manuál pro psaní závěrečných prací

**KATEDRA KŘESŤANSKÉ SOCIÁLNÍ PRÁCE
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI**

1. září 2017

Autor upravené verze: Jurníčková Pavlína

Manuál pro psaní závěrečných prací

Úvod

Tento manuál aktualizuje předešlou verzi z roku 2011 a upravuje způsob tvorby závěrečných prací (bakalářských a diplomových) na Katedře křesťanské sociální práce CMTF. Neklade si za cíl vyčerpávajícím způsobem pojednat o problematice publikování ani nenabízí přehled všech citačních norem nebo stylů. Jeho cíl je prostý - poskytnout jasná vodítka pro psaní bakalářských a diplomových prací našich studentů. Vychází z dohody pedagogického sboru katedry, který při diskutování tohoto tématu bral v potaz hlavně publikační zvyklosti v oboru sociální práce u nás i ve světě. Naší snahou bylo zachovat tento manuál v pokud možno co nejjednodušší a srozumitelné podobě a zároveň zahrnout všechna důležitá témata, která se tvorby práce dotýkají.

Podstata a cíl závěrečné práce

Závěrečnou prací (dále jen BP nebo DP) má student prokázat schopnost aplikovat poznatky nabyté během předchozího studia při řešení konkrétního problému. Měl by dokázat, že si umí stanovit výzkumnou otázku, že zná a umí využívat relevantní literaturu a umí zvolit vhodný metodologický postup pro naplnění schváleného cíle. Práce může mít dvojí formu: a) empirická - založená na kvalitativním nebo kvantitativním výzkumu b) neempirická - založená na kritickém zhodnocení relevantní literatury (výsledkem je například přehledová studie k danému tématu, návrh projektu určité sociální služby, aj.). V případě diplomové práce se požaduje až na odůvodněné výjimky (sociálně) empirické zaměření práce. V obou formách se zvažuje, nakolik je práce originálním příspěvkem k tématu. Autor by měl být veden vlastní myšlenkou, která ve výsledku přináší něco nového nebo uvádí již známé poznatky do nových souvislostí.

Zadání práce

Student si volí téma ze Seznamu navrhovaných témat. V odůvodněných případech je možné se s vedoucím práce domluvit na jiném tématu, se kterým přijde student sám. Kritériem je, aby téma bylo relevantní k oboru sociální/humanitární práce. Vedoucí kvalifikačních prací si student přednostně volí z pracovníků katedry. Je možná i spolupráce s pracovníky jiných kateder CMTF. V případě externího vedoucího je třeba, aby student získal svolení od vedoucí/ho katedry Křesťanské sociální práce. Vedoucí práce musí splňovat kritérium vyššího vzdělání, než kterého chce student dosáhnout.

- V případě bakalářské práce minimálně titul Mgr.
- V případě magisterské práce minimálně Ph.D. (v odůvodněných případech i Ing., dále také PhDr. ThLic. a další tituly stejné úrovně)

Student poté vypracuje po dohodě s vedoucím práce „*Podklad pro zadání bakalářské/diplomové práce studenta*“ (viz Příloha 4), který je k dispozici v Portálu UP, a ve třech kopiích jej podepsaných studentem a vedoucím práce odevzdá na sekretariátu katedry do termínu stanoveného harmonogramem akademického roku CMTF. Tento termín je závazný a nelze jej bez předchozího souhlasu vedoucího katedry posunout. V tomto podkladu musí být **stanoven cíl práce, metoda zpracování**, objasněna **relevance tématu vzhledem ke studovanému oboru** a taktéž se do zadání uvádí 5 – 8 základních **odborných zdrojů**, které student hodlá ve své práci využít. Dále je třeba vyplnit Název tématu česky a Název anglicky.

Pokud by se student v průběhu studia po domluvě s vedoucím práce rozhodl **zásadně změnit téma práce nebo vedoucího**, musí „*Podklad pro zadání bakalářské/diplomové práce studenta*“ odevzdat znovu, společně s vysvětlením požadované změny, a to nejpozději 3 měsíce před odevzdáním práce. Podklad opět odevzdává ve třech vyhotoveních, podepsaných studentem a vedoucím práce, spolu s vysvětlením požadované změny, na sekretariát katedry.

Pokud vedoucí katedry podklad schválí, uloží jej sekretářka do systému STAG a poté si student může vyzvednout jeden výtisk podepsaného podkladu na sekretariátu katedry. Pokud vedoucí katedry podklad neschválí, osloví sekretářka studenta a předá mu podklad společně s vysvětlením nedostatků, které musí student neprodleně opravit (do 14 dní) a podklad odevzdat znovu.

Struktura práce

- Podoba desek a první strany práce je uvedena v příloze č. 1 a č. 2.
- V dolní části druhé strany je uvedeno **prohlášení**, které zní: „Prohlašuji, že jsem práci vypracoval/a samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedl/a v seznamu literatury.“ Toto prohlášení je vlastnoručně podepsáno.
- V dolní části třetí strany může být uvedeno **poděkování**.
- Na čtvrté straně je **obsah**, zahrnující čísla stránek jednotlivých kapitol a podkapitol.
- Následuje samotný text práce; až tato část se čísluje, první čtyři strany (včetně obsahu) čísla nemají. Struktura závěrečné práce se bude odvíjet od zvoleného typu práce, cíle a povahy zkoumané problematiky (v případě neempirických prací nebude logicky zařazena část C) Část B a C se v textu nebudou jmenovat „teoretická“, „konceptuální“, „výzkumná“ ale ponесou pouze názvy jednotlivých dílčích kapitol (v případě výzkumné části např. Metodologie výzkumu, Analýza dat).

A. Úvod

- a. uvedení do problematiky, kterou se práce zabývá, její zasazení do kontextu sociální práce
- b. stručné zmínění stavu poznání
- c. vymezení konkrétního tématu práce
- d. vymezení konkrétního cíle práce
- e. nastínění povahy práce a metodologie (teoretická/empirická či jiná, metodologická východiska)
- f. struktura práce
- g. může zde být zmíněna osobní motivace autora

B. Konceptuální část

předkládá shrnutí základních relevantních pojmů, teorií a výsledků dosavadních empirických bádání vytyčeného problému. Je zaměřena hlavně na souvislosti mezi vybranými pojmy a jejich význam pro zpracování cíle bakalářské/diplomové práce.

C. Výzkumná část

- a. u kvalitativního výzkumu - cíl výzkumu, výzkumná otázka; u kvantitativního výzkumu navíc formulace a operacionalizace hypotéz
- b. popis použitých metod
- c. popis výzkumného souboru
- d. způsob zpracování dat (tvorba proměnných, kódování, způsob analýzy dat)
- e. výsledky (u kvantitativního výzkumu prostý popis výsledků, potvrzení či vyvrácení hypotéz; kvalitativní výzkum bude většinou vyžadovat podrobnější informace o zjištěných jevech, jejich příklady apod.)
- f. v opodstatněných případech diskuse¹ (zodpovězení výzkumné otázky; diskuse nad výsledky, jejich konfrontace se závěry jiných studií; úvahy nad slabinami proběhlého výzkumu)

D. Závěr

shrnuje hlavní body práce, cíl, použitou metodologii, výsledky a jejich možná využití pro další výzkum, vzdělávání či praxi.

E. Bibliografický seznam

F. Přílohy (pokud jsou součástí práce)

¹ Tam, kde se diskuse vzhledem k povaze práce nehodí, by zodpovězení výzkumné otázky mělo být zařazeno do předchozí kapitoly a hodnocení výsledků práce či slabin výzkumu do části Závěr.

Formální náležitosti práce

- Rozsah bakalářské práce je 35-45 normostran (tj. 63-81 tis. znaků včetně mezer), rozsah diplomové práce je 50-60 normostran (tj. 90-108 tis. znaků včetně mezer). Počet stran je samozřejmě možno překročit, nicméně množství textu není vždy ukazatelem kvalitní práce. Do celkového počtu se nezahrnují úvodní nečíslované strany a přílohy.
- V bakalářské práci by měly být využity alespoň 2 recenzované články z odborných periodik, doporučuje se využít i zahraničních publikací.
- V diplomové práci je již vyžadováno intenzivní používání recenzovaných článků z odborných periodik a využití relevantních zahraničních zdrojů v takové míře, jak to bude kvalitní zpracování tématu vyžadovat (Využití zahraniční literatury pro tvorbu diplomové práce je mj. zakotveno v akreditačních materiálech MŠMT pro obor sociální práce).
- Diplomová práce musí zahrnovat nejméně 30 zdrojů, z toho min. 3 zahraniční (slovenské zdroje nejsou považovány za zahraniční).
- Nedoporučuje se využívat popularizačních publikací. Využití slovníků je možné, ale student by si měl být vědom možného ochuzení slovníkového hesla o významné souvislosti.
- Text musí být zarovnaný do bloku, řádkování 1,5.
- Práce musí být psaná na počítači za použití jednoho typu tzv. patkového písma (např. Times New Roman) velikosti 12.
- Nadpisy se číslovají, mají být o 1 či 2 body větší než ostatní text. Doporučuje se číslování arabskými číslicemi s desetinou podobou (1.1, 1.2, atd.).
- Tabulky, grafy a obrázky musí být očíslované a pojmenované, jejich popisky by měly být o 1 až 2 body menší.
- Tvorby a hodnocení diplomových prací se dále týká Směrnice děkanky 1/12 a příkaz rektora B3-09/3-PR. Oba tyto dokumenty jsou k dispozici na webu.

Odkazování

- Odkazy musí být uváděny v souladu se společensko-vědním způsobem odkazování, tzv. harvardský styl (odkazování přímo v textu práce).
- v textu se odkazuje nepřímo uvedením autorova příjmení, roku publikace v závorce a případně stran(y). Strany nemusí být uvedeny v případě, že se odkazujeme na celé dílo nebo myšlenku celého díla.
Př.: Podstatné v tomto ohledu jsou i fyziologické faktory, které nejsou dosud plně prozkoumány (Watters a kol., 1991, s. 56).
- **přímá citace** do 40 slov je v textu uvedena v uvozovkách a odkaz je doplněn o číslo strany, delší citace uvedeme v samostatném odstavci, také v uvozovkách.
Př.: Podobně mluví i Frankl (1996, s. 81): „Může smrt opravdu zrušit smysluplnost života?“
- pokud v textu odkazujeme na dílo třech a více autorů, poprvé je vyjmenujeme všechny, dále odkazujeme způsobem (Příjmení prvního autora a kol., rok)
- pokud dokument není datován, odkazujeme způsobem (autor, nedatováno) nebo autor (nedatováno)
- více publikací jednoho autora z jednoho roku označujeme malými písmenky
Př.: Novák (2004a, s. 68) uvádí, že ... v pozdější práci (Novák, 2004b, s. 74) však své tvrzení vyvrací.
- sekundární citace se uvádí za pomoci „dle“
Př.: Novák (dle Koutný, 2010, s. 87) navrhuje tři typy vztahu ke klientovi.

- Bibliografický seznam na konci práce obsahuje všechny použité zdroje, z kterých autor čerpal.
- Bibliografický seznam je řazen abecedně; pokud obsahuje více publikací jednoho autora, jsou tyto řazené chronologicky; díla jednoho autora z jednoho roku pomocí písmen a), b), atd. u roku vydání.

Podrobnější příklady odkazování viz Příloha 3.

Odevzdání kvalifikační práce

- Práce je vytištěna ve dvou vyhotoveních v pevné (nerozpojitelné) vazbě a odevzdána na sekretariátu katedry Křesťanské sociální práce do termínu uvedeného v harmonogramu akademického roku. Výjimku z tohoto termínu může ze závažných důvodů povolit pouze vedoucí katedry na základě písemné žádosti studenta a písemného doporučení vedoucího práce. Prodloužit termín pro odevzdání závěrečné práce je možné maximálně o 7 kalendářních dnů.
- V obou výtiscích musí být podepsaná prohlášení o původnosti textu.
- Společně se dvěma výtisky práce student odevzdá také dvakrát podepsaný formulář „*ÚDAJE O KVALIFIKAČNÍ PRÁCI*“. Student odpovídá za správnost údajů uvedených v tomto formuláři.
- Před vytištěním tohoto formuláře je student povinen vložit do STAGu **následující informace a elektronickou verzi odevzdávané práce**:
 - Název práce.
 - Název v angličtině.
 - Souběžný název a Podnázev (pokud jsou uvedeny na titulní straně).
 - Anotace.
 - Klíčová slova.
 - Anotace v angličtině.
 - Anglická klíčová slova.
 - Přílohy volně vložené (pokud existují).
 - Přílohy vázané v práci (pokud existují).
 - Rozsah práce.
 - Jazyk práce.

Příloha č. 1: Vzor titulní strany

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce**

Bakalářská /Diplomová práce

2008

jméno autora

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrlometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

Název studijního oboru

jméno autora

Název práce
Bakalářská /Diplomová práce

vedoucí práce: jméno vedoucího
2017

Příloha č. 3: Příklady odkazování

V následující příloze budou pro nejčastější typy využívaných odborných zdrojů uvedeny vždy příklad odkazu v textu práce a příklad odkazu v Bibliografickém seznamu na konci práce.

Tištěné dokumenty

Monografie

Příklad odkazu v textu

Na intrapersonální úrovni se komunikační výzkum soustřeďuje na zpracování informace (McQuail, 2002, s. 29). Například Holá (2006) tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamená slyšené (Šuleř, 2009b, s. 75).

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

HOLÁ, Jana. 2006. Interní komunikace ve firmě. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-1250-0.

McQUAIL, Denis. 2002. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-714-0.

ŠULEŘ, Oldřich. 2009b. 100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2173-3.

1 autor

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Princová, 2012, s. 12)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

PRINCOVÁ, Květa. 2012. Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování. Olomouc: CARITAS – VOŠ sociální Olomouc. ISBN 978-80-87623-04-6.

2 autoři

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Hawkins, Shohet, 2004, s. 56)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

HAWKINS, Peter a Robin SHOHET. 2004. Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál. ISBN 80-7178-715-9.

3 autoři

U tří a více autorů stačí psát do bibliografického seznamu pouze první písmena křestních jmen.

Příklad odkazu v textu – 1. užití daného zdroje

Vybraná parafráze z textu... (Čmejrková, Daneš, Světlá, 1999, s. 23)

Příklad odkazu v textu – další užití daného zdroje

Vybraná parafráze z textu... (Čmejrková a kol., 1999, s. 36)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

ČMEJRKOVÁ, S., F. DANEŠ a J. SVĚTLÁ. 1999. Jak napsat odborný text. Praha: Leda. ISBN 80-85927-69-1.

Skupina tvůrců

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Adobe creative team, 2009, s. 32)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

ADOBE CREATIVE TEAM, 2009. Adobe Flash CS4 Professional: Oficiální výukový kurz. Přeložil Lukáš KREJČÍ. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2334-8.

Pravidla pro díla s více autory platí analogicky i pro ostatní typy publikací.

Kapitola z editované publikace/sborníku

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Mocht'ák, 2010, s. 59)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

MOCHT'ÁK, Jan. 2010. Volný čas – fenomén v proměnách času. In: BEDNÁŘ, Martin a Dita PALAŠČÁKOVÁ (eds.). *Spravedlnost a služba IV*. Olomouc: CARITAS. s. 56-68. ISBN 978-80-254-7050-3.

Článek v časopise

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Danihelková, 2016, s. 26)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

DANIHELKOVÁ, Ester. 2016. Ekonomické předměty v bakalářském studijním programu sociální práce. *Sociální práce/Sociální práce*, č. 5, s. 26-39. ISSN 1213-6204.

Kvalifikační práce

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Tulcová, 2008, s. 53)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

TULCOVÁ, Zuzana. 2008. Péče o duševní zdraví v životě dospělých osob s mentálním postižením a přidruženou duševní poruchou. Brno (diplomová práce). Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra psychologie.

Rozhovor v TV

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z rozhovoru... (Engelmann, 2016)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

ENGELMANN, Lukáš. 2016. Rozhovor. In: *Kulatý stůl, 168. díl. Nemoci duše*. TV Noe, 4. dubna, 2016, 14:33.

Zákony

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze ze zákona ... (Zákon č. 111, §5)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 39, s. 5388-5419. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1998/sb039-98.pdf>. ISSN 1211-1244.

Pozn.: Citování zákonů norma neupravuje, lze ale použít model citace pro příspěvky v periodiku (výjimkou je umístění data).

Elektronické dokumenty

El. monografie (ebook, webový portál)

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z webu... (MŠMT [online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. [online]. ©2013-2017 [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>

Stránka webového portálu

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (CARITAS VOŠs, O nás [online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

CARITAS, VOŠ-sociální, Olomouc. O nás. *Caritas-vos.cz* [online]. ©2013 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.caritas-vos.cz/cz/o-nas>

Příspěvek do webového sídla

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Karpíšek, 2009 [online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

KARPÍŠEK, Michal. 2009. Analýza stavu a možného vývoje sektoru vyššího odborného vzdělávání In: *MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 23. listopadu 2009 [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyssi-odborne-vzdelavani/analyza-stavu-a-mozneho-vyvoje-sektoru-vyssiho-odborneho>

Příspěvek v online sborníku

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Votoupal, 2010, s. 12)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

VOTOUPAL, Miloš. 2010. Způsob chápání identity osob s mentálním handicapem jako zdroj specifického přístupu při práci s touto cílovou skupinou. In: SMUTEK, Martin, Friedrich W. SIEBEL, Zuzana TRUHLÁŘOVÁ (eds.). *VII. Hradecké dny sociální práce - Rizika sociální práce, Hradec Králové 1. - 2. října 2010: sborník příspěvků konference* [online]. Hradec Králové, Gaudeamus [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: http://www.prohuman.sk/files/2010_sbornik_UHK_Rizika_socialni_prace.pdf

Článek v periodiku

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Pivodová, Lacinová, 2015, s. 9)

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

PIVODOVÁ, Lenka a Lenka, LACINOVÁ. 2015. Fenomén spousifikace: studie o partnerském vztahu mezi rodičem a dítětem. *E-psychologie*. [online] 10(1) [cit. 2017-02-11]. ISSN 1802-8853. Dostupné z: http://e-psycholog.eu/pdf/pivodova_lacinova.pdf

Jedno číslo periodika

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Sociální práce/sociální práca, 2016 (3))

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

Sociální práce/sociální práca [online]. 2016, č. 3 [cit. 2017-02-11]. ISSN 1805-885X. Dostupné z: <http://www.socialni prace.cz/index.php?sekce=2&podsekce=&ukol=1&id=80>

Příspěvek na blogu

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Honzák, 2017 [online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

HONZÁK, Radkin. 2017. Lékaři a emoce. In: *blog.aktualne.cz* [online]. 15. ledna 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/radkin-honzak.php?itemid=28694>

YouTube video

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Jobs, Ballmer, 2007[online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

JOBS, Steve a Steve BALLMER. 2007. In: *Youtube* [online]. 27. února 2007 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://youtu.be/dR8SAFRBmcU>. Kanál uživatele RobinZwama

Facebook-stránka / Twitter-účet

Příklad odkazu v textu

Vybraná parafráze z textu... (Nečas, Facebook [online])

Příklad odkazu v Bibliografickém seznamu

NEČAS, Petr. In: *Facebook* [online]. [cit. 2011-05-26]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/petr.necas.ods>

Příloha č. 4: Vzor zadání „Podklad pro zadání bakalářské/diplomové práce studenta“

Hlavička tisknutá automaticky

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:

ADRESA:

OSOBNÍ ČÍSLO:

Vyplněno automaticky

TÉMA ČESKY: **Téma práce, které student může po dokončení práce ještě specifikovat v Názvu práce**

TÉMA ANGLICKY: **viz výše v AJ**

VEDOUcí PRÁCE: **vedoucí práce volený ve STAGu automaticky**

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl práce:

Metoda zpracování:

Relevance tématu vzhledem ke studovanému oboru:

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

5 – 8 základních odborných zdrojů, které student hodlá ve své práci využít

Podpis studenta:

Podpis vedoucího práce:

Podpis vedoucího pracoviště: